ԲԱԺՆԵԳԻՆ

ՍԻՊԻՐԻԱ տար. 60 գ. ոսկեայ.
Վ.ԵՑԱՄՍԵԱՅ 35 » »
ԱՐՏԱՔԱՆ. տրկ. 4 տոլար
Վ.ԵՑԱՄՍԵԱՅ 2,50 »
ԻՐԱԳ եւ ՊՐԱԿ. 1 Անգ. ոսկի

Տէր եւ Տնօրէն Հ. ՊԱԼԵԱՆ

ՁԵՌՔԻ ՀԱՏԸ 3,50 Ղրուշ

ԱԶԳԱՅ

ՀԱՅԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ
12
ՆՈՅԵՄԲԵՐ
1929

«AZTAG»
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Gd. LIBAN
Directeur - Propriétaire
HAIG BALIAN

. ՏԱՐԻ

ԱԳԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ

Թիւ 249

ՆՈՅԵՄԲԵՐ 11

Միլիոնաւոր մարդկային կեանքեր վաղահասօրէն հնձուեցան աշխարհային պատերազմի դուրային մէջ։ Եւրոպայի դահիճները պատեցան և լերնակուտակ ռազմամթերանոցներ բարձրացան ամեն տեղ։ Անհաշիւ մարդկային բազմութիւններ իրար բախեցան և իրար սպաննեցին՝ յանուն շահախնդիր աշխարհակալներու։ Անծանօթ դաշտերու և ամայի անապատներու մէջ անթաղ մնացին անթիւ սրտահատներ և որբացան ժբաղդացան անհամար ընտանիքներ։

Երեք տարի անընդհատ շարունակուեցաւ հրդեհը, մինչև որ ուժասպառ եղան ակարները և ծունկի եկան զօրաւորներու։ Հաշուեյարդարի նստան պետութիւնները և իւրաքանչիւրս տացաւ իր աւարը։ Ուրախացան և՛ յաղթականները և՛ պարտածները։ Բանակներ զինաթափուեցան և իւրաքանչիւրը մեկաւ իր սիրելիներուն մօտ։

Ուրախութիւն և խրախճանք վերադարձող զինուորի բնանին մէջ, մինչ զրացի տան մէջ իրենց կորուսեալ զինուորի արցունքները։ Ուրախ էին աւարառուները, մինչ նիծի և տրտմութեան մէջ՝ ակարները։

Արդար հատուցման և արժանի վարձատրութեան խոստումներու բերաններուն մէջ՝ բոլոր զրկուածներուն և անիրաւածներուն հանդէպ։ Յարգանքի և համակրանքի ցոյցեր անդալ ձնող զինուորներու յիշատակին և մխիթարութեան ջերմ և լեղծ պատիւներ անոնց որբևայրիներուն հանդէպ։

1918 Նոյեմբեր 11ը այդ արդար հատուցմանց խոստումներն և յարգանքի օրն է՝ ահեղ պատերազմի մէջ ընկող անծանօթ զինուորի յիշատակին։

Եւ տուն և մէկ տարիներէ ի վեր համայն մարդկութիւնը ամենայն Նոյեմբեր 11ը, իբրև յաղթութեան և արդարութեան յաղթանակին օրը։

Բայց ի՞նչ խաբկանք։

Զինադադարը ոչ արդարութիւն և ոչ ալ խաղաղութիւն բերեց մարդկութեան։ համաշխարհային պատերազմը չի վերջացաւ։ բանակները չի ցրուեցան և հատուցում չի դատան զրկեալները։ փոքր ու ճնշուած ազգեր ի կուր գթութիւն և արդարութիւն աղաղակեցին, բայց անոնց ձայնը անլսելի մնաց։ Ուժն գէնքը մնացին ակիրաղետող և իրաւունքը վնտռուեցաւ ուժին։

Մոռցուեցան շնդալից յայտարարութիւններն ու փայլուն խոստումները։ արիւնները որ հեղեղանման հոսեցան տակաւին սրտերէն, անհետացան մեծերու երևակայութիւններէն և գրքական կամարներ կանգնեցան զօրաւորներու անծանօթ զինուորին յիշատակին։

Երկիր անծանօթ զինուորի դամբարանին առջև ծաղիկներ հնուեցան և նունկեր վառեցան։ Աշխարհ լայաւ երկիր իր կորուած զաւակին համար։

Բայց մենք... համաշխարհային պատերազմի ամենամեծ զոհը, մ միլիոն անծանօթ զինուորներ տուին դաշնակից դատի յաղթութեան համար։ անթաղ և անշիրիմ սիրելիներ զոհեցինք ամէն ինչ։ կատի վրայ և ամբողջ անապատ մը լեցուն ոսկրակոյտեր ըսկսցանք մեծ ժողովուրդի մը անթիւ սրտահատներու թանկագին կեանքերուն փոխանակ...։

Հայ ժողովուրդը մնաց անվարձ և անպաշտպան։ ը զոհեցաւն յիշատակը առանց խունկի ու ծաղիկի։ Մեր միլիոնաւոր զրկեալներուն արիւնը մնաց անվճար և նոր արիւններ պէտք եղան հոսեցնել արժեցնելու համար մեր իրաւունքը։

Բայց աւա՜ղ, դեռ մեր զինադադարը չէ հասած և հայ արիւնը հոսի՝ անվճար և անհաշիւ, դեռ բռնապետներ արիւն կը խմեն իրենց աւարն ու կողոպուտը կը շարունակեն՝ ազատ ու համարձակ։

Ի՞նչ փոյթ թէ այսօր մարդիկ իրար կը խաբեն, յաղթանակի զինադադարի հանդիսութիւններ կը ուսնեն, անվերջ կ'սպասեցնուին աէրութիւնները և օրէ օր աւելի կը գրգռուին կիրքերը։ իրար յաշտելու և պատառ մը աւելի իւրացնելու համար։ Աշխարհ կը հոսի ամէն կողմ և աւելի ահեղ և աւելի լայնատարած պատերազմի մը ստուերները կ'երևան ամէն տեղ։

Եւ մենք փոխան զինադադարի և յաղթանակի ուսնին, մեր մեռելներուն և անծանօթ զինուորին համար, ամէն տարի կաթիլ մը ցունք կը թափենք, կ'ողբանք անոնց յիշատակները և կ'սպասենք դար հատուցման օրը։

ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐ, ՄԻ ՄՈՌՆԱՔ ՈՐ ԱՅՍՕՐՈՒԱՆ «ԿՐԱՆ ԹԻԱԹԵՐ»Ի ՄԷՋ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԱԾ ՄԵԾ ՀԵՐՈՍ

«ԱՆԴՐԱՆԻԿ»

ՖԻԼՄԷՆ ԴՈՅԱՅԱԾ ՀԱՍՈՅԹԸ ՁԵՐ ՁԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ԿԲԹՈՒԹԵԱՆ ՊԻՏԻ ՅԱՏԿԱՑՈՒԻ։

ԻՆՔՆԱԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆ

(Սուրէն Պանլաւունիի գրքոյկին առիթով)

Տօքթ. Ամատեանի կողմէ կըրուած այդ քանի մը տողերը արդէն առանց սեէ կասկածի կը փաստեն որ անոգին զեղծումներ կատարած են իրենք որբանոցին մէջ։ Նուէրի ձեւով ձեռագործներ ստանալու կարգադրութիւնը կը նմանի թրքական պաշտօնեաներու պախարհ առնելուն։ Եւ ինչպէ՞ս կարելի է հաւատալ որ 300 կոտոր թանկագին ձեռագործներ, որոնց անուանացանկը մեր մօտ կը գտնուի, բոլորն ան և ամուսիններու քամահրանքին և առելութեան արժանացած տնօրէնի մը և տնօրէնուհիին նուէր կը տրուին։

Միամիտ Պանլաւունին ինչո՞ւ չի յիշեր որ իր բազմաթիւ զեղծումներուն իրազեկ պաշտօնեաներ կան, որոնք երէկ իր հաւատարիմ սիրելիներն էին, իսկ այսօր իր սխեբիմ թշնամիները, և որոնք կրնան հրապարակել նաև իր նիւթական զեղծումները, որոնց ամբողջ փաստաթուղթերն ու ժանրանութիւնները ունինք մեր մօտ և ի հարկին սեփականութիւնը կը դարձնենք հասարակութեան։"

Եւ դեռ ի՞նչ գռեհիկ և անպատուաբեր արարքներ կան գործուած նրբանոցին մէջ Տօքթ. Ամատեանի ամուսնութենէն առաջ, որոնց բոլոր պատկերներուն ծանօթ են ան և ամուսիները։ Բայց չենք ուզեր քրքրել այդ պատմութիւնները, որովհետև մեր նպատակն է միայն ցոյց տալ որ Տօքթ. Ամատեան կամ այլ անունով Սուրէն Պանլաւունի, իր հրատարակած այդ յիմարապատում գրքոյկով ինքզինքը դատապարտելէն զատ ուրիշ ոչ մէկ բան կ'ըսէ։

Դարձեալ թող ինքը՝ հոգեկրթաբոյժ Պանլաւունին խօսի.

«Տեսուչը և մանաւանդ իր ողբացեալ տիկինը չատ նախանձորդներ ունէին, իրենց դիրքին, պաշտօնին և ուսցած թռչակին պատճառաւ, թէ ներսէն և թէ դուրսէն։ Հակառակորդներ կային նաև ամուսնական խնդիրներու հետևանքով»։

Քիչ մը արժանապատուութիւն և դիտակցութիւն ունեցող մարդը չի պիտի համարձակէր այսքան յիմարական տողեր գրելու։ Նախանձորդնե՞ր... և իրենց ամուսնական խնդիրներու հետևանքո՞վ... բայց անմի՞տ տեսուչ, չի՞ գիտեր որ այդ նախանձորդները տարբեր նպատակներ կ'որոնէին և անոնց բոլորն ալ դուրսէն ըլլալով մի միայն իրենց արտաքին հաշիւներուն կարգադրութեանը կը ձգտէին։ Եւ ինչո՞ւ անոնք նախանձորդներ պիտի ըլլային. եթէ մէկը կար որ կը նախանձէր, այն ալ գուք պէտք է ըլլայիք, որովհետև անոնց ազատ մուտքը դուրսէ ձեզի կասկածներ ներշնչէին։

Բայց անճատակ և անճաշակ հեղինակ, այդ տողերով դուք ձեր բստամոքսին ազատութիւնները կը յայտնէք։ Ձեր նախանձորդները կամ թշնամիները ուրիշները կը նկատէք և բազմաթիւ անգամներ կը յիշէք անոնց անունները։ Ահա թէ ինչ կը գրէք դուք ձեր գրքոյկի զանազան էջերուն մէջ։

«Պէյրութի Հ. Բ. Ը. Միութեան մասնաճիւղի վարչութիւնը սկսած էր խուլ պայքարի, վասնզի չէր յաջողած որբանոցը ենթարկել իր հակակշռին եւ անոր արգելք հանդիսացողը կը նկատէր տեսուչը»։ (ընդգծումները մերը չեն)։

Ուրիշ տեղ մը.

«Պարապ չի կենար նաև հաշուակալը որ կենակ եղած էր հակառակորդներու։ Մէկ կողմէ հաշուակալի և Զուարթի միջև ծրագիրներ կը մշակուէին, միւս կողմէ Զուարթ և համախոհ որբուհիներ գաղտնի ժողովներ կը գումարեն։ Այդ միջոցին, յարաբերութեան կը մտնեն նաև դուրսի Զափ. որբերուն հետ որոնք տեսչութեան դէմ յարուցած էին արդէն անձնական խնդիրներով»։

Դեռ ուրիշներ ալ կան.

«Անխուսելի է որ Զափ. որբերու այս չարագործ խումբին եռին աւելի մեծ դաւադիրներ կեցած էին և մութին մէջ կը գործէին։ Դաւադրութեան գլխաւոր թելերը հաշուակալին և Զուարթին և տեսչին հակառակորդներուն ձեռքն էին։ Զուարթ և հաշուակալը իրարու միրային կապերով միացած, կ'ուզէին ծգմել տեսուչն ու տիկինը, իսկ մատակարարը կը ծգնէր ձեռք ձգել պատեհ առիթ ջուրը պղտորելու և տեսչութիւնը իրենց ձեռքը ձգելու համար։ Մ.ճիւղի վարչութիւնը քրտինք կը թափէր որբանոցները իր հակակշռին տակ առնելու համար»։

«Նամուսիկ ապտնապալի մէկ շրջանին, ցաւալի է ըսել որ, ոչ հոգատարը և ոչ ալ ուրիշ ազգ. իշխանութիւն կամ մարմին ուզած է միջամտել, ընդհակառակը ոմանք ջանացած են աւելիարծարծել հակառակորդներու կիրքերը, որբանոցը ներկայացնելով գժոխք։ Այս ուղղութիւնով գատապարտելի գեր խաղացած են Նոյնպէս Հ. Բ. Ը. Միութեան տեղական Մ.ճիւղի վարչութեան անդամներէն ոմանք»։

Լաւ Սուրէն Պանլաւունիի դեռ շատ երկար է շարքը Տօքթ. Ամատեանի թշնամիներուն։ Անոր անձնական հակառակորդներն են նաև Բարեգործականի շրջ. յանձնաժողովի անդամները։ Պ. Պ. Ղազարոսեան, Տօքթ. Մերոբեան, Ճանիկ Զաքրը, Բարեգործականի քննիչները, քննիչ յանձնախումբի անդամները, խմբագիրները, Տօքթ. Մելքոնեան և դեռ շատեր։

Ուրեմն անգամ մը ալ թունաւոր Քէլէկեան-Միսուան որբանոցներու «առաջին և վերջին համալսարանական տեսուչ»ին հակառակորդները, ըստ իր յայտարարութեան. Պէյրութի ազգային իշխանութիւնները, Բարեգործականի տեղական ժամանակի վարչութիւնը, սան և սանուհիները, հաշուակալն ու մատակարարը որբանոցի պաշտօնէութիւնն ու շրջանաւարտ որբերը, Բարեգործականի քննիչներն ու շրջ. յանձնաժողովի անդամները, խմբագիրները, թղթակիցները, և վերջապէս ամբողջ Պէյրութանայութիւնը։ Պանլաւունիի կարծիքով վերջապէս ամբողջ Պէյրութանայութիւնը։ Պանլաւունիի կարծիքով յանցաւոր են նաև իր նախորդ աշակերտները, որոնք չեն կրցած լաւ կրթութիւն ջամբել որբերուն. պատասխանատու են նաև այսօրուան տեսուչն ու պաշտօնէութիւնը։

Մէկ խօսքով ամբողջը խօսքը մէկ բրած սկսած են հայածել Տէր և Տիկին Ամատեանը և վերջապէս գաղտնի գաւադրութեամբ մը ծուղակը ձգած զինք։

Ահա ինչ որ կ'ուզէ ըսել Սուրէն Պանլաւունին։

Ուրեմն միակ ուղղամիտ և արդար մարդը Պէյրութի մէջ, հոգեկրթաբոյժ Ամատեանն էր։ Եթէ այդպէս իսկ է, մենք իրաւունք չի պիտի տանք իրեն և պիտի նըկատենք որ Տօքթ. Ամատեան կամ սովորական ժահկանացուներէ վեր կանգնած մարդ էր, որ մարդոց անճանաչելի մնացած են իր առաքինութիւնները, և կամ՝ ալ այն որ Ամատեան ոչինչութիւն մըն էր, նոյն իսկ շատ վար պղտիկ մարդերէն։

Եւ անպատճառ այս վերջին ենթադրութիւնը աւելի ճիշտ է, որովհետև անոր սխրագործութիւններուն փաստերը դեռ շատ թարմ են և որոնց դեռ պիտի անդրադառնանք հետզհետէ։ (Շար.)

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՆՈՐ ԹԱՂԱՐԱՆ

ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒԻ — ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑՔ

Հեղ. Հ. եւ Զ. ԱՍԱՏՈՒՐ

Առիթակցութեամբ խումբ մը ուսուցիչներու
Կ. Պոլիս, 1929

Հայերէն լեզուի ուսուցման յատկացուած բարձրագոյն դասընթացքի մը մէջ ամենէն առաջ տոնական գրականութեան մը տարրերը պէտք է որոնել. «Նոր Թանգարան»ի կը պակսի ասիկա մինչև մէկ ատիճան։ Ինչ որ հայկական է և կապուած մայր հողին՝ ըմբռնելի պատճառներով զանց տնուած են կամ փոփոխուած. փոքրիկ օրինակ մը անս. Ղազարոս Աղայեանի հրաշկաւոր «ՏՈՐՔ-ԱՆԴԵՂ»ի հետագայ տողերը.

«Եաս դարեր առաջ՝ հին Հայաստանում
Տորֆ-Անգեղ անուամբ մի մարդ եր կենում։»

եղած է.

«Ասիոյ խորը դարեր շատ առաջ,
Տորֆ-Անգեղ կոչուած մարդ մը կ'ապրեր հաջ։»

***

ՆԻՒԹԵՐՈՒ ԸՆՏՐՈՒԹԵԱՆ մէջ որոշ ձախողանք նշմարելի է։ թեյադրականը սիրապետող գիծը դարձած է, — մանաւանդ կարդ մը դրութիւններու, որոնց ներկայութիւնը հակնալի պիտի կրնար դառնալ գրական թերթի մը մէջ. բայց դասագրքի՝ ընաւ։ Այսպէս Մեսրոպ Արք. Նարոյեանի «Թելադրութիւններ Ուսուցիչներու» զրդրութիւնը, աշակերտներու յատկացուած գասագրքի մը հետ քիչ առնչութիւն ունի։ այս կասրին ներկայութիւնը դատիարակուելի և Զուարթի միջև ծրագիրներ կը մշակուէին, միւս կողմէ Զուարթ և համախոհ որբուհիներ գաղտնի ժողովներ կը գումարեն։ Այդ միջոցին, յարաբերութեան կը մտնեն նաև դուրսի Զափ. որբերուն հետ որոնք տեսչութեան դէմ յարուցած էին արդէն անձնական խնդիրներով»։

Դեռ ուրիշներ ալ կան.

«Անխուսելի է որ Զափ. որբերու այս չարագործ խումբին եռին աւելի մեծ դաւադիրներ կեցած էին և մութին մէջ կը գործէին։ Դաւադրութեան գլխաւոր թելերը հաշուակալին և Զուարթին և տեսչին հակառակորդներուն ձեռքն էին։ Զուարթ և հաշուակալը իրարու միրային կապերով միացած, կ'ուզէին ծգմել տեսուչն ու տիկինը, իսկ մատակարարը կը ծգնէր ձեռք ձգել պատեհ առիթ ջուրը պղտորելու և տեսչութիւնը իրենց ձեռքը ձգելու համար։ Մ.ճիւղի վարչութիւնը քրտինք կը թափէր որբանոցները իր հակակշռին տակ առնելու համար»։

«Նամուսիկ ապտնապալի մէկ շրջանին, ցաւալի է ըսել որ, ոչ հոգատարը և ոչ ալ ուրիշ ազգ. իշխանութիւն կամ մարմին ուզած է միջամտել, ընդհակառակը ոմանք ջանացած են աւելիարծարծել հակառակորդներու կիրքերը, որբանոցը ներկայացնելով գժոխք։ Այս ուղղութիւնով գատապարտելի գեր խաղացած են Նոյնպէս Հ. Բ. Ը. Միութեան տեղական Մ.ճիւղի վարչութեան անդամներէն ոմանք»։

Լաւ Սուրէն Պանլաւունիի դեռ շատ երկար է շարքը Տօքթ. Ամատեանի թշնամիներուն։ Անոր անձնական հակառակորդներն են նաև Բարեգործականի շրջ. յանձնաժողովի անդամները։ Պ. Պ. Ղազարոսեան, Տօքթ. Մերոբեան, Ճանիկ Զաքրը, Բարեգործականի քննիչները, քննիչ յանձնախումբի անդամները, խմբագիրները, Տօքթ. Մելքոնեան և դեռ շատեր։

Ուրեմն անգամ մը ալ թունաւոր Քէլէկեան-Միսուան որբանոցներու «առաջին և վերջին համալսարանական տեսուչ»ին հակառակորդները, ըստ իր յայտարարութեան. Պէյրութի ազգային իշխանութիւնները, Բարեգործականի տեղական ժամանակի վարչութիւնը, սան և սանուհիները, հաշուակալն ու մատակարարը որբանոցի պաշտօնէութիւնն ու շրջանաւարտ որբերը, Բարեգործականի քննիչներն ու շրջ. յանձնաժողովի անդամները, խմբագիրները, թղթակիցները, և վերջապէս ամբողջ Պէյրութանայութիւնը։ Պանլաւունիի կարծիքով յանցաւոր են նաև իր նախորդ աշակերտները, որոնք չեն կրցած լաւ կրթութիւն ջամբել որբերուն. պատասխանատու են նաև այսօրուան տեսուչն ու պաշտօնէութիւնը։

Մէկ խօսքով ամբողջը խօսքը մէկ բրած սկսած են հայածել Տէր և Տիկին Ամատեանը և վերջապէս գաղտնի գաւադրութեամբ մը ծուղակը ձգած զինք։

Ահա ինչ որ կ'ուզէ ըսել Սուրէն Պանլաւունին։

Ուրեմն միակ ուղղամիտ և արդար մարդը Պէյրութի մէջ, հոգեկրթաբոյժ Ամատեանն էր։ Եթէ այդպէս իսկ է, մենք իրաւունք չի պիտի տանք իրեն և պիտի նըկատենք որ Տօքթ. Ամատեան կամ սովորական ժահկանացուներէ վեր կանգնած մարդ էր, որ մարդոց անճանաչելի մնացած են իր առաքինութիւնները, և կամ՝ ալ այն որ Ամատեան ոչինչութիւն մըն էր, նոյն իսկ շատ վար պղտիկ մարդերէն։

Եւ անպատճառ այս վերջին ենթադրութիւնը աւելի ճիշտ է, որովհետև անոր սխրագործութիւններուն փաստերը դեռ շատ թարմ են և որոնց դեռ պիտի անդրադառնանք հետզհետէ։ (Շար.)

ՏՈՒՄՈՒՏ

ՎԱՍՆ ՍԵՂԱՑ ՄԵՐՈՑ

Անցեալները պատահական տեսակցութիւն մը ունեցայ Ամերիկուհիի մը հետ, որ Ամերիկեան հաստատութեան մը մէջ պզտիկ պաշտօն մը ունի։

Ինչպէս գիտէք իգական սեռը քիչ մը աւելի հպարտ եւ զգայուն կ'ըլլայ, մանաւանդ յիշեալ Ամերիկուհին չափազանց զգայնութենէն զատ նաեւ ունէր քիչ մը խելքի եւ մտքի անհաւասարակշռութիւն։

Առաջին հանդիպումս էր իրեն՝ պզտիկ գործի մը համար։ Քանի մը վայրկեան տեսակցելէ վերջ, ան ըսկսաւ զանգատիլ եւ ցաւ յայտնել որ հայերը չեն օգներ իրենց բարեսիրական գործերուն, մինչ իրենք այնքան հեռաւոր տեղերէն անձնուիրաբար կուգան եւ հայերուն ծառայել կ'ուզեն։ Բացի այդ, ամերիկուհին թուեց ամերիկեան ժողովուրդին մեծագումար զոհողութիւնները եւ Պէյրութի հայութեան իրենց գործին հանդէպ նիւթական օգնութիւններ չընելը վերագրեց հայ ժողովուրդին հաւատքի պակասին։ Մինչեւ անգամ ան համարձակեցաւ ըսելու թէ՝ տեղացիները շատ աւելի լաւ նրիստոնեաներ են եւ ասուուածավախ, քան հայերը։

Ամերիկուհիին այս յանկարծական պոռթկումը եւ անսեղի յարձակումները այն ասիճան բուռն եւ նախատական հանգամանք մը ստացան որ այլեւս անհնար եղաւ թեմ համար բոլորովին անտարբեր մնալ եւ խիստ խաղաղաւարութեամբ պատասխանեցի.

— Միս..., հայ ժողովուրդը չափազանց երախտապարտ է իր բարերարներուն հանդէպ եւ միշտ կը գնահատէ ձեր ծառայութիւնները. բայց անա ձեր աչքին առջեւն է անոնց վիճակը այս հիւղակներուն եւ թիթեղեայ տուներուն մէջ բնակող եւ առօրեայ հացին կարոտ ժողովուրդը ինչպէ՞ս նիւթական օժանդակութիւն կրնայ ընել ձեր գործին։

Այս պատասխանս աւելի գրգռեց օրիորդը եւ ան բարձրաձայն սկսաւ կրկնել.

— Հայերը հաւատք չունին եւ ապերախտ են. մե՞ղք որ երկար տարիներէ ի վեր իրենց համար կ'աշխատիմ եւ միլիոնները կը զոհեմ. եթէ այդ զոհողութիւնները թիւրիմացութեան համար ընեիմ, մինչեւ հիմայ անոնք երիստոնեայ կը դառնային։ Դեռ քանի մը օր առաջ հայ վանառատուն մը կարգ մը գնումներ ըրի եւ տեսայ որ ամէն բան սուղ կը ծախեն։ Ձեր մեղքերուն պատիժը կը քաշէք դուք։

Եւ այս տեղ յայտարարութիւնները ընողը հասարակ պարտիզպանուհի մըն է, որ ամսական հաւանականէ քանի մը հարիւր տոլար կը ստանայ։ Չինի՞ ճանչցող եւ հոն նիրկայ գտնուող քանի մը պատասխաներու տուած ազգարարութեան վրայ չուզեցի երկարել խօսակցութիւնս եւ յայտնեցի վերջ թէ հայ ժողովուրդը աւելի լաւ եւ աւելի հին քրիստոնեաներ են՝ քան իրենք եւ թէ ալ իր փաստարկութիւններն ու բացատրութիւնները ճշմարտութեան եւ իրականութեան բոլորովին հակառակն են, հրաժեշտ տուի։

Եւ ճամբան ինքնիրենս մտածեցի թէ, բացատրութիւնները միշտ յարգելով, առհասարակ մեր ժողովուրդին նպաստող օտար բարեգործ ընկերութեանց պատասխանները, իրենց հայրենիքին մէջ անյաջողներ եղած են, որոնք շնորհիւ իրենց ստացած առատ ամսաթոշակներուն փարթամ կեանք մը կ'անցնեն եւ կը ծաղրեն մեր դժբաղդութիւնները։ Զղջացի թէ ինչո՞ւ չըսի այդ ամերիկուհիին «գնա եւ թիւրիմացուն ծառայէ»։

Ուրեմն վասն մեղայ սերո՞ց են այս դատնութիւնները մեր ազգի գլխին...։

ՍԱՂՈՑ

(Շար. Ա. էջի՝ Գ. սիւնակէն)

քաղաքականութիւնը տակաւ կը քաշուի։

Թուրք կրականութենէն նմոյշներ տալու փորձը նոր չէ — լաւագոյն է տակաւին ներկայացնել Լուրիւ էֆէնտի, կատարեալին ճաշակը աւելի չշափելի դարձնելու համար։

ԻՐ ԿԱՐԳԻՆ շատ քիչ տեղ սրբուած է ժամանակակից հայ գրականութիւնը ծանօթացնելու ձիգին։

Առարկութիւնը թէ յարմարագոյն կտորներ կը պակսին, կը Ճնայ սուտ առարկութիւն, տանց արդարանալու տակաւին։ Աշխատանք ու լայն պրպտումներ հարկ էր այդ փորձին համար, ու ասիկա գանց է առնուած. ու անա, վերջերս տասնեակներով արձակ կամ ոտանաւոր գրութիւններ, տարբեր դասագրքերու մէջ և գանազան ասիթներով լոյս տեսած՝ հիւրընկալուած են ներկայ հատորին մէջ։ Հազիւ մէկ քանի նորեր իրենց համար անկիւն մը գտած են, միջակ ընտրութիւնով։

ՆԿԱՐԱԳՐԻ ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ նպատակ ու տեղ երևակայութեան ու մտքին աղդող լաւագոյն էջերը կարելի է համարել Գառամէն Սիլվայէ, Էրնաս Լիէ, Վիգթոր Հիւկօէ, կի տը Մոբասանէ Ալֆրէտ տը Վինիէի կատարուած թարգմանութիւնները, որոնք ոչ միայն կը նպաստեն տեղ խանդավառ տրամադրութեան այլ և — առանց ուղղափառ տօկմաթիզմի, կը կերտեն անոնց նկարագիրը, իրենց ցնցող ու գերագանցապէս սրտայոյզ խորքով։

Լեզուն հաճելի գիտութիւն մը պէտք է դարձնել, գրական հոլը էջերուն իանդավառ ընթերցումը անզգալաբար պէտք է տինէ լեզուական պահեստը, զոր ուշակերտը պիտի կիրառէ ամէն անդամ որ իր հոգին լեցնող զեղակերտ պատկերներու յաճախանքը կ'ունենայ։ Այս հիմնական ըմբռնումին ժամ քերականական ու նոյն իսկ գրական զանազան սկզբունքներու գոց իւրացումը կը մնայ ամուլ աշխատանք։ Ժամանակը չատո՛նց ըսած է իր խօսքը այդ մասին, ի զո՞ւր էր իւրաքանչիւր հատընտիր հատուածէ վերջ ամբողջ էջեր յատկացնել, բային, տէր բային, սեռի խնդրին կամ մակբային լուծումին, ու դասագիրքը խճողել կէս առ կէս գրեթէ քերականական ծանօթութիւններով։

Այդ աշխատանքը կարելի էր տանիլ քերականութեան համար յատուկ պատրաստուած դասագրքերով, իսկ փոխարէն հայերէն լեզուի բարձրագոյն լրացուցիչ այս դասագիրքը օ՛տել՝ յետ պատերազմեան հայ կեանքը լեցնող չատ ընտիր գրական յօդուածներով։

Ժամանակակից մարդկային հոգեկան ու «սիրտիայ» փոչի խմցուցանող՝ յուսալով որ ներսի ճնչումին՝ օդին մէջ պիտի բարձրանար ան. բայց ասոր տեղ սպասաւորը ծանրապէս հիանդացաւ։

Ատեն մը յետոյ սկսաւ չոգեկառքի մէջ թերթ ծախել, իր փորձերուն ծախքերը ապահովելու համար։ Չոգեկառքի մէջ տեղ մը տրուին իրեն ու հոն պզտիկ սեղնայով մը փոքր թերթ մը կը տպէր՝ որ «չոգեկառքի մէջ տաքցին տպագրուած թերթը» եղաւ։ Հոն ունէր նաև փորձի գործիքները — իր անբացատրելի ընկերներները։ Օր մը պատահաբար տախտակամածին վրայ լենկաւ փոսորի կտոր մը՝ ու բոցեր սկսան ելլել. զայրացած պաշտոնեան հարուած մը իջեցուց Էտիսընի ականջին՝ որ իր ամբողջ կեանքի տեւողութեան կորսնցուցելու իր կարողութիւնը։ Այս զարձէն զատ հոնեցին զինքը։

Այս միջոցիս միշտ կը շարունակէր իր ընթերցանութիւնը, աւելի բարձր ու տեխնիքական գիրքեր կարդալով։

Օր մը Էտիսընն պզտիկ աղեկ մը ազատեց չոգեկառքի անիւներէն։ Տղեկը՝ կայարանի մը զործակատարին զաւակն էր. ու երախտագէտ հայրը՝ միջոցներ տրամադրեց որ Էտիսընն հեռագրի դասընթացքի մը հետեւի։ Այս ժամանակ Էտիսընն տունը ունէր արդէն իր ձեռքովը չինած պզտիկ հեռագրի մեքենայ մը։

Վարպետ հեռագրող մը դարձաւ։ Այն ատեն խուլցած էին տկանչները. բայց արդէք մը չեղաւ իր գործին, այլ զինքը աւելի խորտնելու մղեց՝ տրուած ըլլալով որ աշխարհի աղմուկին անտեղեակ կը մնար։ Օր մը հեռագրի վրայ կէս ժամու չափ կանչեցին զինքը, պատասխան չի կար. կարծելով որ տարօրինակ դէպք մը պատահած էր Էտիսընի կայարանը՝ հոն վազեցին մարդիկ, երբ հասան չէնքը, Էտիսընն նոր կ'արթննար քունէն։ Գործէ զուրս ըրին զինքը։

Այս անգամ ուրիշ տեղ մը գործ գտաւ. բայց հոն ալ քիչ մնաց որ մեծ արկածի մը պատճառ պիտի ըլլար, ատենին պաշտօնին գլուխը չի գտնուելուն համար։

Շատ փորձասութիւն չտնած էր ու առանձնակարգ հեռագրի պաշտօնեայ մըն էր այն ատեն. իր նշանները արագ, կարճ ու պարզ էին։

Բաւական ատեն վերջ Գոսթրն գնաց. հոն աչքս տեսաւ «Վիսթրն Ունիոն»ի մէջ։ Առաջին հնարած գիւտը եղաւ՝ ինքնաշխատ քուէարձանագրող գործիք մը։ Այն ատեն ան քսան տարեկան էր։

Յետոյ կատարելագործեց «Թիքը» մեքենայ մը՝ որուն համար «Վիսթրն»ը 40,000 տոլար տուաւ իրեն. ինքը 5,000 աւելի չէր երազած։ Իր տաղանդին ուժով ու իր տենդուն համբերութեամբ ան հրաշք մը հասանելէն զրչուած քարերուն և աւազներուն, որոնք մէկ երկրէն միւսը կը փոխադրուին ինքնաբերաբար։

Արևմտեան-Սիպերեան ահռելի բնակուած է «հին հաւատացեալներէ» որոնք կրօնական տարբեր հակումներ ունին և այս վերջինները կը բնակին մասնաւորաբար անտառուտ ու դժուարամատչելի տեղերու մէջ։ Անոնք շատ խնամքով կը պահեն իրենց հին սովորութիւնները և հարածանքներէն փախչելով է որ եկած հաստատուած են այդ անմարդաբնակ մասերուն մէջ, և ուր մեծ հաւատքով ու յարգանքով կը հաւատան իրենց հին պատուական գրքին. իսկ այս դասակարգէն դատ, Սիպերիոյ մէջ գոյութիւն ունի ժողովրդային երկրորդ դասակարգ մը՝ այ որ իրենց միակ ջանքն է անցեալը մոռնալու աւելի զեղխ և անհոգ կեանք մը անցնելէ։ Ասոնք Սիպերիա աքսորուած թիապարտներու, անիշխանականներու և կամ յանցաւորներու սերունդին պատկանող դասակարգն է, որոնք ապրած ըլլալով կատարեալ ազատութեան մէջ, վարժուած են ոչ օրի տալու խոնարհիլ ու գրեթէ անիշխանական հակումներու տէր մարդիկ են։

Սիպերիացիները առհասարակ տոկուն և չարքաշ մարդիկ են ու մեծապէս կ'ատեն գողերը, ու յաճախ ալ զատարաններուն կը յանձնեն զանոնք պատժելու համար։ Միակ մարդը որ Սիպերիացիի մը մօտ ներողութեան արժանի չի կրնար ըլլալ, այն ալ ձիու գողն է, զոր իրենց լեզուով ու իրը անարգանք «վարնաք» կ'անուանեն, ու այսպիսի տիտղոս մը Սիպերիոյ մէջ ամենամեծ անարգանքն է որ կրնայ գոյութիւն ունենալ մարդու մը համար։

Եւ այս ստորնեցուցիչ տիտղոսով էր որ կը կոչուէր Կրէկուար Ռասքոլնիքը, քանի որ քանի քանի գամներ ձիու գողութիւն ըրած էր, յաճախ ալ յանցանքին վրայ բռնուած և գիւղական արդարութեան յանձնուած։ Քանի անգամներ իշխանութեան կողմէ դժուարաւ ազատուած էր գիւղացիներու բարկութենէն, և իրեն տեղը եթէ ուրիշ մը եղած ըլլար արդէն մոռցած պիտի ըլլար, բայց Ռասքոլնիքին կարծես ամէն ինչ տանելու ուժ և կարողութիւն ունէր, և կ'երևի թէ այս ծնելն ու պատիժները զինքը օրըստօրէ աւելի տոկուն և գիտցկուն կը դարձնեն, ինչպէս ծնուած երկաթը դարբինին սալին վրայ։

Բայց իր անցյալ բնաւորութիւնն ու զգացումները դիւզացիական այդպիսի կեանքով մը գոնացում չէին գտներ, գատարկապորտութիւնը իրեն համար ալ աւելի հաճոյալի կեանք մը կը թուէր, և օր մըն ալ փոթրօվսկայէն անյետացած էր՝ առանց որևէ հետք թողելու։ Իր մեկնելէն ետք զրոյցներ շրջան բրած են թէ կզվլացած տեղ մըն էր քաշուած և ինքզինքը կրօնքին նուիրած, իր զգացումներուն մէջ արթնցած մեղքի ու հաւատքի ներշնչումներէն ժղուած, բայց օրթոտօքս եկեղեցիին մաքուր և բարձր սկզբունքները անշուշտ չէին կրնար գէպի զինքը քաշել այս մարդը, քանի որ ան նախընտրած էր մթին ու խորհրդաւորութեամբ լեցուն աղանդի մը հետևիլ, որ անշուշտ իր ստորին մտածումներուն համապատասխան էր։

Որոշապէս ոչ ոք գիտէ թէ Ռասքոլնիքն ո՞ւր և կամ ի՞նչ կրօնքի մէջ էր որ սկսաւ իր ուխտաւորի և հաւատացեալի տաշին քայլերը, բայց սա քանը ծանօթ է միայն թէ յիշեալը, ժամանակ առ ժամանակ կը քաշուէր այն վանքերը ուր աղանդաւոր պետերը եկեղեցական իշխանութեանց կողմէ իրրև աքսորականներ կը զրկուէին իրենց մեղքերու քաւութեան և ապաշխարելու համար։

Սիպերիոյ մէջ, վանքերը աղքատիկ աքսորավայրեր ըլլալէ աւելի բաւական հարուստ բնակավայրեր են և հոն քնակող վանականները իրենց մօտ եկող հիւրերէն աւելի իրենց անձնական գործերով է որ ժամանակ կ'անցնեն, բայց Ռասքոլնիքն իր շողոքորթութեամբ կրցած էր անոնց վստահութիւնը չահիլ և իր խելօքն ու բարի ուխտաւորի երևոյթին տակ ուսումնասիրութեան առարկայ դարձնել անոնց ազբելակերպն ու կենցաղը։

Ներքին այն զօրաւոր ուժը որ բնութիւնը Ռասքոլնիքին չնորհած էր, զինքը այնպիսի վիճակի մէջ դրած էր որ ուշադրութեան առարկայ դարձած էր իր շրջապատին կողմէ, յաճախ ծանրապատութեամբ կ'անցնէր իր օրերը ինչպէս նաև առանց քունի և Հրնկատանի ֆաքիրներուն պէս իր կամքին ուժը օրըստօրէ զօրացնելու և ալ աւելի իր կամքին վրայ իշխելու միջոցներ ի գործ կը դնէր։ Եւ այս տարօրինակ կեանքը որուն նուիրուած էր ան, իր շրջիններուն հաւատացնել կուտար թէ սուրբ մարդու մը ներկայութեան է որ կը գտնուէին։ Բայց իր ատանայական հոգին լեցուած էր մութ ծրագիրներով, ծրագիրներ որոնց պիտի ծանօթանար ռուս ժողովուրդը առկէ բաւական հետք միայն։

Ռասքոլնիքն շատ մը աղանդներու կողմէ անպատուելի մէկը նկատուած էր և այս վերջիններէն գնահատուած իրենց ըմբռնումներուն համաձայն։

Օրթոտօքս կրօնաւորութիւնը ինքն իսկ զարմացած իր տնկեղծութեանը մէջ, շանսպրգռուիլ ոկած էր անոր նկատմամբ, առանց կասկածելու Ռասքոլնիքի խաղացած դերին մասին, և այս վերջինը վարպետօրէն սկսած էր քողարկել իր զանազան ազանդներու մասին ունեցած հակումները ու տիրէն օգուտ քաղելով ըստ կրցած էր նոյն իսկ մտնելու եկեղեցիի բարձրագոյն եկեղեցականներուն, որոնց օգնութեանը կարօտ էր իր նպատակին հասնելու համար։ Ռասքոլնիքն զոց սորված էր նաև Սուրբ Գրքէն մասնաւոր հատուածներ ու զանոնք առհասարակ կ'արտասանէր այն ժամանակ երբ բարձր բարոյականի մասին կը խօսէր իր շրջիններուն, որպէսզի այսպէսով կարենար ստանալ «Աստուծոյ ծառայ» և կամ «եկեղեցականի» մը երևոյթը համբաւը։

(Շար.) Թրգմ. Ե. ԲԷՇԻԵԱՆ

Էտիսընն Եւ Իր Յաջորդը

Վերջերս Միացեալ Նահանգներու մէջ մասնաւոր տօնախմբութիւններ տեղի ունեցան՝ պանծացնելու համար մեծ հնարիչ Թոմաս Էտիսընի ծագումն ու գործունէութիւնը։ Համաշխարհային մամուլը յարգանքի իր պարտքը մատոյց այս պատկառելի ծերունիին՝ անոր հասցէին դրուատալից յօդուածներ նուիրելով։ Մանաւանդ անցեալները երբ ան իր յաջորդը ընտրեց, մտմտալը ա՛լ աւելի զգաստացաւ իրմով։ Ներկայ գրութեամբ պիտի աշխատինք զինքը ներկայացնելու մեր ընթերցողներուն։

1847ին Յունուար 2ին Օնայս նահանգի, Միլան քաղաքին մէջ աշխարհ կուգար մանուկ Թոմաս Էտիսընն, որ կոչուած էր մեր ժամանակներու մէջ էն մեծ հնարիչն ու գիտունը ըլլալու։ Մայրը ուսուցչուհի մը՝ զարդացած կին մըն էր, իսկ հայրը տարօրինակ մէկը, մարդ մը՝ որ հարստանալու երազներ ունէր մէկ օրէն միւսը։

Պզտիկ հասակին մէջ Թոմաս Էտիսընն ունէր երկու տիրական գիծեր իր նկարագրին մէջ, որ զինքը կը վերազատէին իր հասակակիցներէն. չափազանց տեսաքրքիր ու մեծապէս հարցերով տոգոյ մըն էր ան։

Ինչ որ զարմանալի, անբացատրելի կամ անկարելի կը թուէր իրեն՝ մանրակրկիտ քննութեան ու փորձի կ'ենթարկուէր իր փոքր աշխատանի սենեակին մէջ, ուր հաղարու մէկ մանր մունր գործիքներ ունէր։ Կարգով շարուած չիներ կային դարակին վրայ. «Թոյն» վերնագրով թուղթեր փակցուած վրանին. այս միջոցով ուրիշներ զգոյշ պիտի ըլլային խանգարելու իր փորձերը։ Ինչպէս Իր հայրը բսած է «Թոմաս, երբեք չունեցա մանկութիւն՝ ուրիշ տղեկներու պէս. միշտ կ'աշխատի»։

Իր հասակակիցները տարօրինակ կը գտնէին զինքը. խոշոր գլուխ մը ունէր որ ամէն մարդու ուշադրութիւնը կը գրաւէր։ Քաղաքին էն խոշոր գանկ ունեցող տղան էր Էտիսընն։

Պզտիկ հասակին իր ծնողքը դպրոց չի զրկեցին զինքը. պէտք էր շուտ կարդալ սորվէր՝ որ ինքզինքը շուտ ընթերցանութեան տալով ՀԱՍԷՐ իր տկար ֆիզիքականին։ Բայց Էտիսընն շուտով սորվեցաւ կարդալ՝ առանց իսկ դպրոց երթալու, խանութներու նըշանատախտակներէն գիրերը ճանչցաւ ու իւրացուց։ 1854ին դպրոց գնաց Էտիսընն. միշտ դասարանին վերջինն էր ու իր ընկերները երկու կամ երեք տարու փոքր էին իրմէ։ Երեք ամիս միայն մնաց դպրոցին մէջ։

Մայրը կ'ուզէր որ ինքը դաստիարակէ տղան. ու ժողովրդականութիւնը օգնեց որ Էտիսընն բարձրանայ իր այսօրուայ հանգամանքին ու դիրքին։ 12 տարեկանէն առաջ արդէն, Էտիսընն ու մայրը կարդացած էին գիրքեր՝ որոնք օգտակար ու հինգ են իրենց չունչովն ու իմաստութեամբը։ Այսպէս անոնք կարդացին Կիպզոնի «Հռոմէական կայսրութեան տապալումը», Հումի «Անգլիոյ պատմութիւնը», Սիրի «Աշխարհի պատմութիւնը», Նիւտոնի «Principia»ն, ու շատ մը ուրիշ հատորներ։ Մօրը դաստիարակութեան հետ միանուագ, Էտիսընն շարունակ փորձեր կը կատարէր, որոնք օգտակար հետևանքներ ունեցան իր ապագային վրայ։ 12 տարեկանին կ'ըսեն թէ Էտիսընն մասնաւոր հետաքրքրութիւն ցոյց տուաւ սաւառնութեան. չէ՞ որ մարմիններ օդը կը բարձրանային կաղերու ճնշումով, բայց Էտիսընն կ'ուզէր փորձել այս։ Իրմէ քիչ մը տարիքաւոր իրենց սպասաւորը հանեց ու «սիրտիայ» փոչի խմցուցանոր՝ յուսալով որ ներսի ճնշումին՝ օդին մէջ պիտի բարձրանար ան. բայց ասոր տեղ սպասաւորը ծանրապէս հիանդացաւ։

Ատեն մը յետոյ սկսաւ չոգեկառքի մէջ թերթ ծախել, իր փորձերուն ծախքերը ապահովելու համար։ Չոգեկառքի մէջ տեղ մը տրուին իրեն ու հոն պզտիկ մեքենայով մը փոքր թերթ մը կը տպէր՝ որ «չոգեկառքի մէջ տաքցին տպագրուած թերթը» եղաւ։ Հոն ունէր նաև փորձի գործիքները — իր անբացատրելի ընկերները։ Օր մը պատահաբար տախտակամածին վրայ լենկաւ փոսորի կտոր մը՝ ու բոցեր սկսան ելլել. զայրացած պաշտոնեան հարուած մը իջեցուց Էտիսընի ականջին՝ որ իր ամբողջ կեանքի տեւողութեան կորսնցուցելու իր կարողութիւնը։ Այս զործէն զատ հոնեցին զինքը։

Այս միջոցիս միշտ կը շարունակէր իր ընթերցանութիւնը, աւելի բարձր ու տեխնիքական գիրքեր կարդալով։

Օր մը Էտիսընն պզտիկ աղեկ մը ազատեց չոգեկառքի անիւներէն։ Տղեկը՝ կայարանի մը գործակատարին զաւակն էր. ու երախտագէտ հայրը՝ միջոցներ տրամադրեց որ Էտիսընն հեռագրի դասընթացքի մը հետևի։ Այս ժամանակ Էտիսընն տունը ունէր արդէն իր ձեռքովը չինած պզտիկ հեռագրի մեքենայ մը։

Վարպետ հեռագրող մը դարձաւ։ Այն ատեն խուլցած էին տկանչները. բայց արդէք մը չեղաւ իր գործին, այլ զինքը աւելի խորտնելու մղեց՝ տրուած ըլլալով որ աշխարհի աղմուկին անտեղեակ կը մնար։ Օր մը հեռագրի վրայ կէս ժամու չափ կանչեցին զինքը, պատասխան չի կար. կարծելով որ տարօրինակ դէպք մը պատահած էր Էտիսընի կայարանը՝ հոն վազեցին մարդիկ, երբ հասան չէնքը, Էտիսընն նոր կ'արթննար քունէն։ Գործէ զուրս ըրին զինքը։

Այս անգամ ուրիշ տեղ մը գործ գտաւ. բայց հոն ալ քիչ մնաց որ մեծ արկածի մը պատճառ պիտի ըլլար, ատենին պաշտօնին գլուխը չի գտնուելուն համար։

Շատ փորձասութիւն չտնած էր ու առանձնակարգ հեռագրի պաշտօնեայ մըն էր այն ատեն. իր նշանները արագ, կարճ ու պարզ էին։

Բաւական ատեն վերջ Գոսթրն գնաց. հոն աչքս տեսաւ «Վիսթրն Ունիոն»ի մէջ։ Առաջին հնարած գիւտը եղաւ՝ ինքնաշխատ քուէարձանագրող գործիք մը։ Այն ատեն ան քսան տարեկան էր։

Յետոյ կատարելագործեց «Թիքը» մեքենայ մը՝ որուն համար «Վիսթրն»ը 40,000 տոլար տուաւ իրեն. ինքը 5,000 աւելի չէր երազած։ Իր տաղանդին ուժով ու իր տենդուն համբերութեամբ ան հրաշք մը հասանելէն զրչուած քարերուն և աւազներուն, որոնք մէկ երկրէն միւսը կը փոխադրուին ինքնաբերաբար։

Արևմտեան-Սիպերեան ահռելի բնակուած է «հին հաւատացեալներէ» որոնք կրօնական տարբեր հակումներ ունին և այս վերջինները կը բնակին մասնաւորաբար անտառուտ ու դժուարամատչելի տեղերու մէջ։ Անոնք շատ խնամքով կը պահեն իրենց հին սովորութիւնները և հարածանքներէն փախչելով է որ եկած հաստատուած են այդ անմարդաբնակ մասերուն մէջ, և ուր մեծ հաւատքով ու յարգանքով կը հաւատան իրենց հին պատուական գրքին. իսկ այս դասակարգէն դատ, Սիպերիոյ մէջ գոյութիւն ունի ժողովրդային երկրորդ դասակարգ մը՝ այ որ իրենց միակ ջանքն է անցեալը մոռնալու աւելի զեղխ և անհոգ կեանք մը անցնելէ։ Ասոնք Սիպերիա աքսորուած թիապարտներու, անիշխանականներու և կամ յանցաւորներու սերունդին պատկանող դասակարգն է, որոնք ապրած ըլլալով կատարեալ ազատութեան մէջ, վարժուած են ոչ օրի տալու խոնարհիլ ու գրեթէ անիշխանական հակումներու տէր մարդիկ են։

Սիպերիացիները առհասարակ տոկուն և չարքաշ մարդիկ են ու մեծապէս կ'ատեն գողերը, ու յաճախ ալ զատարաններուն կը յանձնեն զանոնք պատժելու համար։ Միակ մարդը որ Սիպերիացիի մը մօտ ներողութեան արժանի չի կրնար ըլլալ, այն ալ ձիու գողն է, զոր իրենց լեզուով ու իրը անարգանք «վարնաք» կ'անուանեն, ու այսպիսի տիտղոս մը Սիպերիոյ մէջ ամենամեծ անարգանքն է որ կրնայ գոյութիւն ունենալ մարդու մը համար։

Եւ այս ստորնեցուցիչ տիտղոսով էր որ կը կոչուէր Կրէկուար Ռասքոլնիքը, քանի որ քանի քանի գամներ ձիու գողութիւն ըրած էր, յաճախ ալ յանցանքին վրայ բռնուած և գիւղական արդարութեան յանձնուած։ Քանի անգամներ իշխանութեան կողմէ դժուարաւ ազատուած էր գիւղացիներու բարկութենէն, և իրեն տեղը եթէ ուրիշ մը եղած ըլլար արդէն մոռցած պիտի ըլլար, բայց Ռասքոլնիքին կարծես ամէն ինչ տանելու ուժ և կարողութիւն ունէր, և կ'երևի թէ այս ծնելն ու պատիժները զինքը օրըստօրէ աւելի տոկուն և գիտցկուն կը դարձնեն, ինչպէս ծնուած երկաթը դարբինին սալին վրայ։

Բայց իր անցյալ բնաւորութիւնն ու զգացումները դիւղացիական այդպիսի կեանքով մը գոհացում չէին գտներ, գատարկապորտութիւնը իրեն համար ալ աւելի հաճոյալի կեանք մը կը թուէր, և օր մըն ալ փոթրօվսկայէն անյետացած էր՝ առանց որևէ հետք թողելու։ Իր մեկնելէն ետք զրոյցներ շրջան բրած են թէ կզվլացած տեղ մըն էր քաշուած և ինքզինքը կրօնքին նուիրած, իր զգացումներուն մէջ արթնցած մեղքի ու հաւատքի ներշնչումներէն ժղուած, բայց օրթոտօքս եկեղեցիին մաքուր և բարձր սկզբունքները անշուշտ չէին կրնար գէպի զինքը քաշել այս մարդը, քանի որ ան նախընտրած էր մթին ու խորհրդաւորութեամբ լեցուն աղանդի մը հետևիլ, որ անշուշտ իր ստորին մտածումներուն համապատասխան էր։

Որոշապէս ոչ ոք գիտէ թէ Ռասքոլնիքն ո՞ւր և կամ ի՞նչ կրօնքի մէջ էր որ սկսաւ իր ուխտաւորի և հաւատացեալի տաշին քայլերը, բայց սա քանը ծանօթ է միայն թէ յիշեալը, ժամանակ առ ժամանակ կը քաշուէր այն վանքերը ուր աղանդաւոր պետերը եկեղեցական իշխանութեանց կողմէ իրրև աքսորականներ կը զրկուէին իրենց մեղքերու քաւութեան և ապաշխարելու համար։

Սիպերիոյ մէջ, վանքերը աղքատիկ աքսորավայրեր ըլլալէ աւելի բաւական հարուստ բնակավայրեր են և հոն քնակող վանականները իրենց մօտ եկող հիւրերէն աւելի իրենց անձնական գործերով է որ ժամանակ կ'անցնեն, բայց Ռասքոլնիքն իր շողոքորթութեամբ կրցած էր անոնց վստահութիւնը չահիլ և իր խելօքն ու բարի ուխտաւորի երևոյթին տակ ուսումնասիրութեան առարկայ դարձնել անոնց ազբելակերպն ու կենցաղը։

Պ. ՍՏԵՓԱՆ ԺԱՊ ԱՖԷՍԻԱԼԵԱՆ
ՕՐ. ՎԵՀԱՆՈՅՇ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ
Ամուսնացելք
10 Նոյեմբեր 1929
Պէյրութ Մունիք

Նարեկ Եայնագիր մեքենան, ելեկտրական լամբարը ու կատարելագործեց հեռախօսները...։

* * *

Էտիսընն կ'ապրի դեռ. ու թէ այսօր 82 տարեկան՝ ան չէ դադրած իր ամբողջ տաղանդը ի սպաս դնելու աշխարհի, մարդկային կեանքին բարելաւման ու բարձրացման համար։ Բայց Էտիսընն լսելի՞ պիտի՝ որ տարիքը հասած է, ու այլև ուշ թիկ կանուխ պիտի ստիպուի լքելու իր տաղարէզը։ Յաջորդ մը չունի ինքը. օրով պէտք է ընտրէ մէկը՝ որ իր ուշիմութեամբ, հարպիկութեամբ, տաղանդով ու խմորով արժանի ըլլայ զինքը յաջողցնելու՝ շարունակելու համար իր գործը — օգնել մարդկութեան, ու ի գործ դնելու իր արուեստը — գիւտեր հնարել։

Էտիսընն գործնական մարդ է եղած իր ամբողջ կեանքին մէջ։ Նա ուզած է որ իր յաջորդը ընտրելու գործն ալ ըլլայ այսպէս։ Իր թեկնածուները ենթարկած է մանրակրկիտ քննութեան մը։ Հարցումները — թիւով 59, որ կը բաժնուին չորս մասի կը բաղկանան ըրնդիտութենէ, տարբերանութենէ, ուսանողութենէ ու ընդհանուր գաստիակութենէ, ինքը մոռցած ու պատրաստած է բոլորը։ Գիտական ծանօթութեան ու խմբին հետ միատեղ, ան ուզած է հանգնալ թեկնածուին կրթութիւնը, խէլաւը ու նկարագիրը։

Մի՞ոյեայ Նահանգներու դատարան տեղերէն 49 թեկնածուներ ներկայացած են քննութեան։ Ցաղթական հերոսը, որ այսօր արդէն Էտիսընի յաջորդն է և կը կոչուի Ուիլլիամ Հըսթըն։ Ակնոցաւոր պատանի մը, քիչ մը մոլորած հոգով, արտայայտիչ գիմագիծ մը, գիտունի մը երևոյթ, ահա՛ իր պատկերը։

Ուիլլիամ Հըսթըն — եռեկ անձնաւոր մը, իսկ այսօր Էտիսընի յաջորդը։ ու վաղը մեծ հառաջութեան վարիչը ու Էտիսընի լիազօր պատուիրակը ոչ միայն հաստատութեան վարչութենէն ներս, այլ և ընդհանուր մարդկութեան։ Ի՞նչ բաղդ։

Շա՞տ զբաղում կրնայ ունենալ Ուիլլիամ Հըսթըն, հնարելու գեռ օրքա՞ն գիւտեր կան, ու կատարելագործելու՝ անթի՞ւ գիւտեր։ Այսպիսի վարպետի մը տակ Հըսթըն կրնայ հրաշքներ գործել, եթէ ունի տ՛յդ թանկագին խմորը, տ՛յդ հազուագիւտ տաղանդը։

Երա՞նի թէ Էտիսընն օգայ ընտրութիւն մը բրած չըլլար։

ՍԱՐԳԻՍ ՈՒՐՖԱԼԵԱՆ

ԱՇԽԱՐՀԷ ԱՇԽԱՐՀ

ԵՐԿԻՆՔԸ ԿԸ ՌՄԲԱԿՈՇԵՆ

Ճաքոնի մէջ երկար տեսնուած չի՞ ան՝ անձրև չի տեղար և երաշտութիւն կը տիրէ. ճարտարապետ գիտունները բանակին դիմած ու օգնութիւն խնդրած են։ Վեց ինչնոց տարան և երկու թնդանոթներ հանուած են, պատերազմի ատենուան նուիրեալ լերան մը գագաթը վեց օր իւրաքանչիւր թնդանոթ վանմամբ հարուածով ամբակոծ է երկինքը, տոիպելու համար արձրև ղրկէ, հակառակ այս ազդ միջոցին երաշտութիւնը շարունակուած է։

ԴԷՊԻ ՀԻՄԱԼԱՅԱՅԻ ԲԱՐՁՈՒՆՔ

Գերմանի արշաւախումբ մը ձեռնարկած է Հիմալայայի բարձունքները մագլցիլ և արգէն իսկ Քինչինճինկա լերան վրայ 20,000 ոտ բարձրութեան հասած ու բանակած։ Անոնց ատ այժմ արդէն կը հանդիսանայ աւելի բարձր նայուած։ Հակառակ իրենց քաջ նեղութիւններուն, արշաւախումբին անդամները քաջալերուն ամենայն վիճակի մէջ կը գտնուին։ Գերմանները հարկ եղած արտոնութիւնը ստացած են Նեպալի կառավարութենէն։ Կ'ըսուի թէ աւելի մատչելի է այդ կողմէն, քան թէ մինչև քանի մը չաբաթ կարելի էր ելլայ նպատակին հասնիլ, սակայն խումբը ստիպեալ եւ պիտի դառնայ, քանզի այնուհետև կարելի չէ վերկելը շարունակել վերջաւոր ձմրան պատճառաւ։

ՍՐԲԱԳՐԵԱԼ ՍՈՒՐԲ ԳԻՐՔ

Սրբագրեալ Սուրբ Գիրք հրատարակուած է Անգլիոյ մէջ։ Կիրառ, նորեայ գպրոցներու համար եղած սրբագրութեանց կարգին։ տասերէսի կնոջ կողմէ Յովսէփի եղած հրաւէրը թարգմանուած հեռակայ կերպով։ «իր տիրոջ կինը աչքը Յովսէփին վրայ նառեց եւ ուզեց չարիք գործել տալ անոր։ Անառակ Որդւոյն պատմութեան մէջ ալ «չար» գործածուած է, փոխանակ «բազ»ի։ Յովհաննէս Աւետարանէն ալ ջնջուած է Յիսուսի վերաբերութիւնը Հնութեան մէջ բռնուած կնոջ հանդէպ։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Զանգիլի Ժողովրդային ընթերցարանի վարչութիւնս շնորհակալութեամբ ստացած է հետեւեալ նուէրները.—

Պ. Պ. Դրամ Սրվանեանի 1 տարուայ «Բուժանիւ», Բարեկեն Սրվանեանի տարուայ կազմուած «Illustration»ի Տոֆբ. Մանսերեանի 1 տարուայ «Երօշակ», Թ. Սանակեանի 25 կտոր գիրք, Ներսէս Դազազեանի 24 գիրք «Հայրենիք» Ամսագիր, Տոֆբ. Յ. Պերպէրեանի 31 հատոր գիրք, Սարկուեանի (Եգիպտոս) 1 տարուայ «Յուսաբեր», Վեր. Ս. Պէրպէրեանի 100 Ս. Դ., Մելիքսոսեանի 100 Ս. Դ. Տոֆբ. Ս. Բիւրեանի 6 հատոր գիրք,

ՎԱՐՉՈՒԹԻՆ

«ԱԶԴԱԿ»ի ԹԵՐԹՈՆԸ Թիւ 6

ՌԱՍՔՈԼՆԻՔԻ ՎԱԽՃԱՆԸ

Գրեց՝ ԲՇԻԱՆ ՍՈՒՍԱՆԻՓՈՅ

ԱՐԱԲ ՄԱՄՈՒԼ

ԱՀՍ ԻԼ ՃԷՏԻՏ

«ՓԱՍՏԵՐԸ ԿԸ ՀԵՐՔԵՆ ՀՐԵԱՆԵՐՈՒ ԲԻՐԲԱԿԱՆՏԸ»

«ԱՆԳԼ· ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԻՆ ԶՕՐԱՒՈՐ ՎԿԱՅԱՒԹԻՒՆ ՄԸ»

Սիոնիստները չատ պաչտպաներ ունին Ամերիկայի եւ Եւրոպայի մէջ։ Անկիս սարօսն թերթերու մէջ հրէաներու գործունէութեանց լուրջ բազմաթիւ լոյսեր կը գրուին, այդ պատճառաւ աչխարհ կը կարծէ որ արարները ոճրագործներ են։ Մի միայն արդար քննութիւնները կը ցուցնեն որ արարները երբեք զէնք չի գործածեցին։

Հիմայ Պաղեստին հանդարտաւ բայց Սիոնիստները հանդիստ չի կեցան և լիբանանեան կառավարութեան միջոցաւ Երեւան հանուեցաւ անոնց մեծ քանակութեամբ զավազաններ և փամփուչտներ, ռուժներ և գնդացիրներ փոխադրող մէկ հնաքնաչարժը Սահրաբ Շուէյֆաթի մէջ, երբ անոնք կը փոխադրուէին Պաղեստին։ Հիմայ անգլիական Բընիչ Յանձնախումբը պէտք է լսէ Լիբանանի կառավարութեան վկայութիւնը, այն առնն պիտի հասկնան երկու ժողովուրդներու տարերութիւնը։ Արարները արդարութեամբ կուզեն արժեցնել իրենց իրաւունքները, մինչ հրեաներ ուժերով և մարդերներով, որոնք կը հայթայթեն ուրիշ երկիրներէ։

ԷԼԻԾ ՊԱ.

ՊԷՏՏԷԻ ԾՐԱԳԻՐԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԲԱՐԻՔՆ Է»

Պ. Էտտէին ծրագիրը լրագրողներու ըսի ըսաւներուն առիթ եղաւ, ոմանք զայն կը գովեն և օգտակար կը նկատեն և ուրիշներ ալ նկատեն վնասակար։

Բայց մենք Պ. Էտտէի ծրագիրը իր գտնենք չափազանց օգտակար, որովհետև պատերազմէն առաջ Պէյրութ այսքան չատ պաչտօնեայ չուներ, բոլոր պաչտօնեաները գուրսէն կը հայթայթուէին, որով տեղացիները մի միայն երկրագործութեան և վաճառականութեան կուտային. մինչդեռ հիմայ ամէն մարդ պաչտօնեայ կրնայ և վաճառականութիւնն ու երկրագործութիւնը ետ կը մնայ։ Ահա Պ. Էտտէին ծրագիրը եթէ պատրաստուած այս հիման վրայ, ան իր հայրենիքին ամենամեծ ծառայութիւնը կը մատուցէ։

ԷԼ ՊԱՐԴ

ԼԻԲԱՆԱՆԻ ԹՇՆԱՄԻՆ

Ինչու երեսփոխանական ժողովին լուծումով կը սպառնան։

Շատ տխուր ձայն մը կը լսենք։

Երեսփոխանական ժողովը Լիբանանցիներու ամենանուիրական խափանն է։

Լիբանանի անկախութեան արեւնամեծ թշնամին «Օրիան» թերթն է։

ԷԼ ԻՍԹԻԳԼԱԼ

ՍԻՐԻԱԿԱՆ ԱՆԵԼԸ ԿԸ ԼՈՒԾՈՒԻ

Տամատ Նամի պէյին օրկանը՝ «Իսթիգլալ» թերթը, որ կը հրատարակուի Դամասկոսի մէջ, «Սիրիական անելը լուծուելու մօտ է» վերնագրով կը գրէ։—

Անցեալները Պ. Բոնոի հովանաւորութեան տակ գումարուած ժողովի մը մասին գրած էինք։ Այդ ժողովին մէջ Սիւրիոյ յառաջիկայ վարչաձեւին մասին որոշում գոյացուցին։ Թէպէտ այդ որոշման ժամանակութեանց ծանօթ չենք, սակայն, կը կարծենք որ հետեւեալ 5 կէտերը պիտի դնուին։

1.— Խորհրդարանի լուծումը։

2.— Ներկայ կառավարութեան փոփոխութիւնը։

3.— Ֆրանքօ-Սիւրիական հաւաձայնութեան մը հաստատումը։

4.— Երեսփոխանական ոստանդրական ընտրութիւն մը՝ հաստատելու համար Ֆրանքօ-Սիւրիական հաւաձայնութիւնն ու հիմնական օրէնքը։

5.— Թղաւորութիւն Սիւրիոյ մէջ։

Ահա բոլոր Սիւրիական ժողովուրդները անհամբեր կ'սպասեն այս հինգ կէտերու գործադրութեան։

ԷԼ ՊԱՅՐԱՔ

ՓՐԿԻՉ Կ'ՈՒԶԵՆՔ

Լիբանանը զուրկ է փրկարար ազդեցութիւն ունեցող առաջնորդէ մը։

Ինչպէս որ Իտալիան իր Մուսոլինին, Ֆրանսան՝ Բուանքարէն, Գունաստան՝ Վէնիզէլօսը, Թուրքիան՝ Մուսթաֆա Քէմալը, Աֆղանիստան՝ Նատիր Խանը, Եգիպտոս՝ Զաղլուլ փաշայէն վերջ Վաֆտը, Ճէզիրէթ էլ Արաբ՝ Իպն Սէուտը, Հնդկաստան՝ Ղանտին եւ թեկնածուները, Իրաք՝ ազատականները, Սուրիա՝ ազգայնականները, Պաղեստին՝ էլ Հաճ Էմին Հիւսէյնինի ունին, մեզի ալ մէկը պէտք է որ այս երկիրը փրկէ իր ներկայ վիճակէն։

Իբրաքանչիւրը այս մեծ մարդերէն ծառայած եւ բարձրացուցած են իրենց հայրենիքը։ բայց մենք Լիբանանի մէջ դեռ այդ մեծ մարդերէն մէկ հատ իսկ չի տեսանք։ Ինչ ընենք որ այդ մարդերէն մենք ալ դանենք։

Ուրիշ երկիրներու հետ բախտակցելով Լիբանան խիստ չատ լուծաւորուած եւ կրթուած անձնաւորութիւններ կը համրէ իր մէջ։ բայց դեռ ոչ մէկ մարդ գտնուած է մեր մէջ որ ամբողջ ժողովուրդի վստահութեան արժանանայ։

Լիբանանի մէջ իր գործը ձրգելով ընդհանուրին չահին նուիրուելու, իր հարստութիւնն ու կեանքը ժողովուրդին յատկացնող մարդ մը չի կրցանք գտնել։ Ջանցրացանք անձնասէրներէ և իրենց ազգականները սիրողներէ եւ պաչտպանողներէ։

Լիբանան իր այս նոր զարկացման ընթացքին վրայ մեծ ու մաքուր անձնաւորութեան մը պէտք ունի, արդեօք պիտի գտնե՞նք այդ մարդը։

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՀԱՅ ՀԵՐՈՍԸ

«Ահա Իլ Ճէտիտ» կը գրէ իր այսօրուան թիւին մէջ հետեւեալը։—

Հայկական մեծ հերոս Անդրանիկ փաշայի հերոսութիւններ ցուցադրող Ֆիլմը հասած ըլլալով, Պէյրութի հայ վարժարաններու վարչութիւններ համաձայնութեան եկած են Կրան Թէաթրի ռիրոյ հետ՝ ի նպաստ իրենց դպրոցներուն ներկայացնելու համար զայն այսօր։ Որով կեսօրէ վերջ ժամը 2,30ին, 5,30ին եւ երեկոյեան Անդրանիկ Ֆիլմը կը ներկայացուի «Կրան Թիաթր»ի մէջ ի նպաստ հայերու։

Ինչպես ժամանակին գրեցին Ֆրանսական թերթերը, այս Ֆիլմը շատ մեծ համբաւ կը վայելէ. գլխաւոր դերակատարն է նշանաւոր դերասան Շանխաթունին, որ կը ներկայացնէ Անդրանիկը։ 3 միլիոն Ֆրանկի հսկայ գումար մը ծախսուած է անոր պատրաստութեան համար։

Մենք վաղը մանրամասնութեամբ կը գրենք այս Ֆիլմի եւ Անդրանիկի կեանքին ու քաջագործութեանց մասին։

ՀՐԵԱՆԵՐԸ ԿԸ ՁԻՆՈՒԻՆ 29 ՄԱՎՋԷՐ ԵՒ ԳԻՆՈՒԱՅԻՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ

Անցած որբբաթ օր, Շուէյֆաթի ծոցերը գրաւուեցաւ ինքնաչարժ մը, որուն մէջ 29 պատերազմական զէնքեր, գնդացիր մը եւ 500ի մօտ չարժէօրներ եւ բազմաթիւ փամփուչտներ կը գտնուէին։

Հետեւեալ մանրամասնութիւնները քաղուած են այս մասին։

Պաղեստինի վերջին ջարդերէն յետոյ, սիոնիստական կազմակերպութիւնը, նախորդ դէպքերուն կրկնումը հաւանական դտնելով, իրենց ինքնապաչտպանութիւնը ապահովել որոշած է։ Այդ նպատակին համար անոնք կազմած են առանձին յանձնախումբ մը, որուն պաչտօնն է զէնք և փամփուչտ հայթայթել և զինել հրեաները։ Կազմակերպութիւնը հսկայ գումարներ տրամադրած է այդ նպատակին և որոշ գործակատարներ զրկած գրացի երկիրներ՝ զէնք գնելու և փոխադրելու համար։ Իրենց գլխաւոր օժանդակներըեղ ած են հաստատաւոր անձեր, որոնք Հաբան, Սիւրիա և Լիբանան եկած եւ սկսած են գործել։

Պէյրութի մէջ Ժոզէֆ Բատտիվրդօ անուն մէկն էր անոնց գործակատարը, որ Պաղեստինի նախկին ոստիկաններէն մէկն էր։ Ասոր կ'ընկերանային հայ Ժոզէֆ Լաւան անուն մէկը։ Ասոնք երբ Պէյրութ եկան անմնդամ չի մնացին և ընդհ. ապահովութեան կողմէ հետապնդման ենթարկուեցան։

Երկրորդ օր Բավէտաքօ ոստիկաններու կողմէ ձերբակալուեցան՝ Մուսթաֆա Բէյալը, Աֆղանիստան՝ Նատիր Խանը, Եգիպտոս՝ Զաղլուլ փաշայէն վերջ Վաֆտը, Ճէզիրէթ էլ Արաբ՝ Իպն Սէուտը, Հնդկաստան՝ Ղանտին եւ թեկնածուները, Իրաք՝ ազատականները, Սուրիա՝ ազգայնականները, Պաղեստին՝ էլ Հաճ Էմին Հիւսէյնինի ունին, մեզի ալ մէկը պէտք է որ այս երկիրը փրկէ իր ներկայ վիճակէն։

Իբրաքանչիւրը այս մեծ մարդերէն ծառայած եւ բարձրացուցած են իրենց հայրենիքը։ բայց մենք Լիբանանի մէջ դեռ այդ մեծ մարդերէն մէկ հատ իսկ չի տեսանք։ Ինչ ընենք որ այդ մարդերէն մենք ալ դանենք։

Ուրիշ երկիրներու հետ բախտակցելով Լիբանան խիստ չատ լուծաւորուած եւ կրթուած անձնաւորութիւններ կը համրէ իր մէջ։ բայց դեռ ոչ մէկ մարդ գտնուած է մեր մէջ որ ամբողջ ժողովուրդի վստահութեան արժանանայ։

Լիբանանի մէջ իր գործը ձրգելով ընդհանուրին չահին նուիրուելու, իր հարստութիւնն ու կեանքը ժողովուրդին յատկացնող մարդ մը չի կրցանք գտնել։ Ջանցրացանք անձնասէրներէ և իրենց ազգականները սիրողներէ եւ պաչտպանողներէ։

Լիբանան իր այս նոր զարկացման ընթացքին վրայ մեծ ու մաքուր անձնաւորութեան մը պէտք ունի, արդեօք պիտի գտնե՞նք այդ մարդը։

ԿԱՐՕԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆ Պ. ԷՏՏԷԻՆ ՔՈՎ.

Անցած որբբաթ օր կաթողիկոսական փոխանորդ կարօեան սրբազան չնորհաւորական այցելութիւն մը տուած է Ն. Վ. Պ. Էմիլ Էտտէին, որմէ ընդունուած է չատ սիրալիր կերպով։ Գ. Էտտէն յայտնած է սրբազանին որ ինք կը սիրէ հայ ժողովուրդը և ամենայն պաչտպանած է գանոնք։ «Ֆատրաստ եմ ամէն դիւրութիւն և օժանդակութիւն ընելու հայերուն» յայտարարած է Պ. Էտտէն։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԾՄԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Ֆրանքօ-թիւրք սահմանագրման յանձնաժողովը իր աչխատանքները կը չարունակէ։ Բազմաթիւ ծրագիրներ եւ խնդիրներ, որոնք կը վերաբերին սահմանային աչխատանքներու, գոհացուցիչ լուծում կը գտնեն։ Օրինակի համար փոխանակուած հոլամասերու բրնակչութեանց տուրքերու և ժաքսային գործառութիւններու խնդիրները կը կարգադրուին համաձայն գոյացած համաձայնութեան։

Սահմանաժիրձ չրջաններու ցեղախումբերու զինաթափումը կը կատարուի երկու կողմէն ալ։

ՅՈՒՍՍԱՀԱՏ ԱՆՁՆԱՍՊԱՆԸ

Անցած չարաթ օր, կէս օրին անձնասպանութեամբ իր կեանքին վերջ տուաւ Պէյրութի ծանօթ ընտանիքներէն երիտասարդ մը՝ Ժոզէֆ Մէլհէմ Ֆարէս, որ վերջերս պօրսա խաղալով 12,000 օսմ. հնչ. ոսկիի կորուստ մը ունեցած էր։

Դժբաղդ զոհը երկար տեսնէ իվեր ջղային նշաններ ցոյց կուտար և իր մտերիմներուն կը յայտնէր իր կեանքին վերջ տալու մտադրութիւնը։ Շաբաթ օր, երբ իր ազգականներէն մէկը իրեն կը թելադրեր պզարիւն ըլլալ և հեռացնել իր չար մտադրութիւնները, անբաւական խաղալ վճռակ մը ցոյց կուտար, բայց անոր մինչեւ մէկն 10 վայրկեան վերջ տնեցիներն ու ըսպասաւորները զէնքի պայթիւն մը լսեցին անոր սենեակէն և խելակորոյս վիճակի մէջ վազեցին դէպի հոն։ Ժոզէֆ արիւնոտ փռուած էր գետին, ձեռքը ունենալով պրաուինկ մը։

Անմիջապէս ոստիկանութեան լուր տրուեցաւ, որոնք փութացին դէպքին վայրը և հաստատեցին ինքնասպանութեան դէպքը։

ԹԷՑ ՍԼՅԱՆ ԹԱՆԿԱՆԱ

Ամենարնչիր բեյ

Հոտաուէս բեյ

Խնայողական բեյ

Ամսաթ բեյ

Փնտռեցէք ամէն կողմ կապարեայ բարձրթեներու մէջ։

Գործակալներ կ'ուզուի՝ Սիւրիոյ Լիբանանի եւ Իրաքի համար։

Դիմել՝ Ց. ՓՈՐՍՈՒԻԳԵԱՆի

B. P. 427 Պէյրութ

Հանգուցեալը ունէր նաև գրական կարողութիւն և գնահատուած էր իր բանաստեղծութիւններով՝ արար հեղինակներու կողմէ։

Ցուզարկաւորութիւնը մեծ չուքով տեղի ունեցաւ առջի կիրակի օր։

ՄԱՔՍԱՆԵԳՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻԺԸ

Մահմուտ Թահրա անուն եգիպտացի մը որ կը փորձէր 100 Ֆտուի անգլիական սիկարէթ ցամաք հանել, բռնուած է։ Սիկարէթները գրաւուած են և մարդն ալ յանձնուած դատարան։

ԳՐՔԻ ՍԻՐԱՀԱՐՆԵՐՈՒՆ

ՆՈՐ ՀԱՍԱՒ

ԿԱՎՈՇԻ 1930ի Տարեգիրքը *Գին* 40 *Ֆրանք*

Ա. ԱՀԱՐՈՆԵԱՆ Իր Կեանքը եւ Գրականութիւնը *Գին* 25 *Ֆրանք*

ԱՆՁՐԵՒ Համասեղի » 20 »

Դիմել՝ ՄԱՄԲՐԷ ՀԻՍԱՐԵԱՆԻ

Պէյրութ B. P. No. 724

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 12 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1929

Եգիպտական ոսկի ս դ.	632
Սթերլին	617
Տօլար	126,50
Օսմ. հնչ. ոսկի	550
Ֆրանս. » »	478
անգլ. » »	613
Թուրական թղթ	60
» Գ. Օ.	145
» արծաթ մեճի	43
Սուրիական ոսկեդրամ	18.18
1886 Դր Ֆօնս. ս. դրմ.	19 50
» 1908 »	14 25
» 1911 »	13 75

Ոսկեփոխանակութիւն Թուրքիոյ 20—25

ԱԶԴ

Թրքախօս չատ բարձր ընտանիքի մը համար, կ'ուզուին.

1.— *Վարժ խոհարարուհի մը, 30—40 տարեկան.*

2.— *Լուացք, արդուկ և տան մաքրութեան համար սպասուհի մը՝ 30—40 տարեկան. չատ գոհացուցիչ վարձք. լաւ և վստահելի յանձնարարականներ անհրաժեշտ են.*

Փափաքողները կրնան դրաւոր կերպով դիմել «Ազդակի» խմբագրութեան։

ԿԵՐՊԱՍԵՂԷՆԻ ԵՒ ԿՏՈՐԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ԵՂԲԱՅՐ

ՍՈՒԳ ՄԸԹՐԱՆ (ՐՈՒ ՖՕՇԻ ԵՒ ՐՈՒ ԱԼԷՆՊԻ ՄԻՋԵՒ ՆՈՐ ՇԻԿԱԳ)

ՆՈՐ ՀԱՍԱԾ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՆՈՒՐԲ ԵՒ ԸՆՏԻՐ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ ՆԱԵՒ ԲՕԲԼԻՆ, ԹԱՒԻԾ, ՄԵՏԱՔՍ, ՈՒԱԼ ԵՒՆ ԵՒՆ ԵՒՆ

ԱՄԷՆ ՀԱՅԱԿԻ ՅԱՐՄԱՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ՝ Գինները խիստ ամժան

ՍԱՆԱՒԱՆԴ ՕԽԱՅՈՎ ԳՅԱԹԻՒՄՅՈՒ ԿԵՐՊԱՍՆԵՐ՝

ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆԵՐՈՎ

ՄԷԿ ԱՆԳ Մ ԱՅՑԵԼՈՂԸ ՄԻՇՏ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄՆԱՅ

ԴԱՅՑԱՅԻՆ ԴԵՊՈՍ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

Ֆիլմը կը ներկայացուի այսօր երեքշաբթի 12 Նոյեմբեր 1929

Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳԱՅԻՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ

ՄԷԿ ՕՐՈՒԱՆ ՄԷՋ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ, ԱՌԱՋԻՆԸ ԿԷՍՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ, ԵՐԿՐՈՐԴԸ ԺԱՄԸ 5.30ԻՆ ԵՒ ԵՐՐՈՐԴԸ ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ ԺԱՄԸ 9.30ԻՆ, «ԿՐԱՆ ԹԻԱԹՐ»Ի ՄԷՋ,

ԹԱՏՐՈՆԻ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԳԻՆԵՐՈՎ, ԱՌԱՆՑ ՓՈՓՈԽՈՒԹԵԱՆ.

Հոչակաւոր Հայ Դերասաններ Շահխաթունի եւ Բուդրատիտ կը խաղան գլխաւոր դերերը

ԲՈԼՈՐ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՎԱՐԱԳՈՅՐԻ ՎՐԱՅ ՊԻՏԻ ԿԱՐԴԱՔ ՀԱՅԵՐԷՆ ԳԻՐԵՐՈՎ

ՏԵՂԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐ

Ա.	ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ.—	ՕԹԱԿ	200,	ԹԻԿՆԱԲՈՒ Ա. ՇԱՐՔ	40	ԵՒ ԹԻԿՆԱԲՈՒ Բ. ՇԱՐՔ	30	Ս. Դ.
Բ.	» » » » » 5.30ԻՆ.—	»	250,	» »	50,	»	35	»
Գ.	» ԳԻՇԵՐԸ ԺԱՄԸ 9.30ԻՆ.—	»	450,	» »	75,	»	50	»

ԾԱՆՕԹ.— Բացարձակապէս սուտ է այն գրոյցը թէ «Անդրանիկ» Ֆիլմէն կրճատումներ եղած են Մանսէօրի կողմէ, թատրոնի Վարչութիւնը 100 օսմ. ոսկի կը խոստանայ անոնց որ կարող են հաստատել այս գրոյցին ճշմարիտ ըլլալ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀՆԴԿԱՍՏԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ ԼՕՐԴԵՐՈՒ ԺՈՂՈՎԻՆ ՄԷՋ

Լոնտոն.—Թերթերս կը գրեն թէ Հնդկաստանի վերաբերեալ քաղաքական տագնապը անցնելու վրայ է։ Պահպանողականները պիտի զգուշանան Հնդկաստանի հոսար վնաստիար տպաւորութիւն ձգող յայտարարութիւններէ։

Լոնտոն.—Լորտերու Ժողովին մէջ Լորտ Բիսինկ յայտարարեց թէ իր նպատակն էր լուսաբանել մութ և նոյնիսկ խորհրդաւոր կացութիւն մը։ Ինք ուզարկուիլն չունի գաղթականութեան օրակարգին մասին, իբրեւ իսէալ նկատելով զայն, բայց այս պարագային կարելի չէ գործածել անիկա, քանի որ որեւէ պաշտօնական դրութեան մէջ չէ գործածուած այդ բառտարութիւնը։

Լոնտոն.—Կառավարութեան կող է Լորտ Փարմուր յայտարարեց թէ 1917ի յայտարարութեան եւ 1919ի օրէնքի նախաբանին մէջ եղած պայմանները անփոփոխ կը մնան, մին եւ խորհրդարանին որոշումը։ Գաղթականութեան օրինակարգի պարագան քննութենէ ետք և խորհրդարանին ուրոյնմամբ կրնայ ծնունդ։

ԱՆԳՈՒ ԾՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ԼՈՅՏ ՃՈՐՃ

Լոնտոն.—Խորհրդարանի մէջ, շարունակելով իր ճառը անգործութեան մասին, Պ. Թամբս յայտարարեց թէ 600 000 թօնս անգլիական ածուխ պիտի գրկուի Գանատա այս տարի, սակայն ուրիշ տարի դժուարութիւնը ոչ թէ լոնտարդ կրնան է, այլ խնդիրն ընդունիլ կարելի երթալ։ Նախարարները հարկ է ած հրանդ՝ երը ուշած էին, ոսպես զի 7000 թ նս տարողութեամբ հինգ շոգենաւեր կարենան ածուխի փոխադրութեամբ զբաղիլ յառաջիկայ տարի։ Ալեւի լաւատես է պողպատի մասին։

Մրցողներ ձեռք ունենալու վրայ է։ որպէսզի արտադրանքը յանձնաժողովը կարենայ ուսումնասիրել մեծ ջանակութեամբ։ Ղղ պատ արտադրեր։ Յայտարարեց թէ ինչ որ Գանատայի մէջ կրնայ ըլլալ, ուրիշ տեղ ալ կրնայ ըլլալ եւ ինքը լաւատես է ապագային մասին։

Պ. Լոյտ Ճորճ Պ. Թամբսը որակեց «վարանոտ, վեհերոտ և նուազ հեղացիս։

Պ. Մէքսթոն գոնգատեցաւ թէ առաջարկները ոչինչ կը պարունակէին որ փորձուած չըլլայ։ Պ. Պ. Պոլտուինի եւ Լոյտ Ճորճի կողմէ։

Սըր Ուորթինկթըն Իվէս ս ցաւ լայտնեց, որ խորհրդարանի ներկայացուած են միայն մէկ անի փորձնական ճիգեր։

Պ. Թամբսի ծախքերուն և ամսաթոշակներուն վերաբերեալ քուէն տրուեցաւ։

ԱՆԿԼՕ-ՌՈՒՍ ՀԱՐՑԸ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՍՈՌՋԵՒ

Լոնտոն.—Արտաքին գործոց Նախարար Մր. Հէնտրսոն խորհրդարանին ներկայացուց անկլօ ռուս հաշտութեան ուսումնագիրը։ Նախկին փոխ-նախագահ Մր. Պոլտուին հակառակ արտայայտուեցաւ, ըսելով թէ այդ հաշտութիւնը բոլորովին նուաստացուցիչ մը է Անգլիոյ կողմէ։ Ենդէպ սովիէթ կառավարութեան։ Իսկ Մր Լոյտ Ճորճ իր հաւանութիւնը յայտնեց եղած հաշտութեան։

ԱՆԿԼՕ-ԹՈՒՐՔ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Լոնտոն.—Մր. Հէնտերսոն խորհրդարանին մէջ պատասխանելով հարցումի մը, ըսաւ թէ Անգլիա ատենէ մը իվեր բանակցութիւններ կը կատարէ Թուրքիոյ հետ առեւտրական դաշնագիր մը կնքելու համար։

Անթէրիա, (Էնկիւրի) — Թուրք կառավարութիւնը որոշեց Անատոլուի անտառաց շահագործութիւնը ամուրդի դնել։ Անգլիացի, գերմանացի եւ շուէտացի խմբակներ իրարու ձեռքէ խլել կ'ուզեն այդ առատութիւնը։

ՆՈՐ ԴՅՏՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊԱՂԵՍՏԻՆԻ ՄԷՋ

Երուսաղէմ.—Ուրիշ արօր իր եւս, Սաղէտր ան կայ գուութեանը պատճառաւ, մահուան դատապարտուեցաւ։ Երեք ուրիշներ ազատ ձգուեցան։ Ինը հրեաներ ամբաստանուած էին թէ Հայֆայի մէջ մարդասպանութիւններ գործած էին, ապացոյցի չգոյութեան պատճառաւ, ազատ արձակուեցան։ Երէկ երեք հրեաներ յարձակումի ենթարկուեցան Հին քաղաքին մէջ։

Լոնտոն.— Մր. լուն խորհրդարանին յայտնեց թէ Երուսաղէմի դատարանը մինչեւ հոկտեմբեր 27 դատած է 792 արաբներ եւ 6 հրեաներ։ Սոնցմէ հինգը մահուան դատապարտուած են մինչեւ հոկտեմբեր 20։

Պոլտաւ—լուր կայ թէ Անգլիա Պաղեստինի մէջ Իրաքի նման ներկայացուցչական կառավարութիւնմ։ պիտի հաստատէ որուն թագաւոր պիտի հոչակուի Անդրյորդարանի Էմիր Ապտալլահը։ Տասը տարուան համար դաշինք մը պիտի կնքուի եւ երեք տարի պիտի արգիլուի հրեական ներգաղթը։

ՌՈՒՍԱՍ-ԹՈՒՐՔ ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԻՒՆԸ

Էնկիւրի.—Թուրք մամուլը կը յայտարարէ թէ Մոսկուայի արտաքին գործոց փոխ Գօմիսէր հանրապետի Մ. Գարախան ի մասնաւոր Էնկիւրի պիտի այցելէ, ռուս թուրք բարեկամութիւնը աւելի սերտացնելու համար։

ԴԱՇՆԱԿԻ ԴԱՍԵՐ

Ծանօթ դաշնակահարուհի Տիկ. Մ. Վ. Գէորգեան դաշնակի իր դասաւանդութեանց սկսած ըլլալով, հետեւիլ փափաքողներ կրնան դիմել Ազդ. վարժարան, ամէն օր ժամը 4էն 4,30 անց։

Պայմաններ խիստ դիւրամատչելի։

ԱԶԴ

Ս. Նշան եկեղեցւոյ բակին մէջ չինուած երեք խանութները յառաջիկայ Նոյեմ. 11 Բշ. օրէն սկսեալ աճուրդի ձեւով վարձու պիտի արուին, փափաքողներ թող հաճին դիմել Ազդ. Առաջնորդարան և տեղեկանալ պայմաններուն։

ԿՆԻՒ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԳՈՐԳԵՐՈՒ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Ապտիլ Նուր Հէպօ եւ խորէն Թիէն

ՐԻԻ ՍԼԷՆՊԻ, ՍՈՒՍԱՐԱԹ ՓՈՂՈՑԻՆ ՎԱՐԻ ԱՆԿԻՒՆԻ ԴԻՄԱՑ

10 Յարուցան փորձառութեան շնորհիւ կրցած եմք Պարսկասանցիէն մէկիկ մէկիկ հաւաքել ամենաընտիր եւ յարգի գորգերը Աւեւելեան եւ Ամերիկեան նոճակներով

ԳԻՆԵՐԸ ԱՆՄՐՑԵԼԻՕ ԷՆ ԱԺԱՆ

ԱՅՑԵԼՈՂԸ, ԱՆՊԱՅՄԱՆ ԳՈՂ ՊԻՏԻ ՄՆԱՑ

Ուրեմն անգամ մը այցելեցէք եւ տեղեկացէք մեր պայմանները։ Այն յանախորդը որ մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնած գորգը չի սիրէ եւ ուզէ վերադարձնել, մինչեւ մէկ ամիս, հարիւրին 10ը գլխոյով ետ կընդունինք։ իսկ մինչեւ 3 ամիս մեր ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԷՆ գնուած գորգ մը կը փոխենք ուրիշ գորգի մը հետ։

ՍԻԲԻՐԱՀԱՅ ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐՈՒ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՑ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆՑ

Հոյս տեսած է և կը ծախուի Պ. ՂԱԶԱՐ ՉԱՐԸԳԻ «Սուրբ և գերազագոյն ԴԱՍԱԳԻՐՔ՝ բոլոր դպրոցներու համար, հաստատուած Պէյրութի ուսումնական Խորհուրդէն և գնահատուած Սիբիրահայ Մամուլէն։

Ստանալու համար դիմել Հրատարակչին Ուղղութեան գրատունը՝ Պէյրութ, Պողարեան գրատուն՝ Հալէպ և

ՀԵՂԻՆԱԿԻՆ

ՀԱՄՊՈՒՐԿ—ԱԿԻՏ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Անդրադարձանաեան հսկայ եւ հանգստաւէտ շոգենաւերը ճամբորդ կ'ընդունին շատ նպաստաւոր պայմաններով Պրազիլիոյ, Մօնթէվիտէօի և Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներուն կը տրուի բոլոր ապահովութիւնները, և անոնք որ կը մեկնին կատանիթով, կը վերստանան ամբողջութեամբ վճարած գումարնին վերադառնալու պարագային։

Ճամբորդ կ'ընդունինք նաեւ Գուատալի, Մեքսիկայի, եւ Կեդրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Ամենահանգիստ ու ապահով կերպով, լաւ եւ մաքուր սնունդով եթէ կ'ուզէք ճամբորդել, մի միայն ճամբորդեցէք Գերմանական Ընկերութեան շոգենաւերով։

աւելի մանրամասնութեան համար դիմել արեւելքի ընդհանուր գործակալ.

ՃՕՐՃ ՏԷՏԷՕՂԼՈՒԻ

Պէյրութ Ֆոշ փողոց

Հեռագրական հասցէ — *Փոստարկղ Թիւ 806*

COLUMBUS Beyrouth — *Թէլէֆոն — 8-45*

Մեր հայկական բաժնի գործակալն է՝ Տիար ԵՐՈՒԱՆԴ ԿԱՐԱԳԵՏԵԱՆ, որուն կրնաք դիմել մեր գրասենեակներուն մէջ, ի Ֆոշ փողոց, կամ վրանաքաղաք, Պ Ստեփան Խրլաքեանի գրասենեակը, ուր ի դիւրութիւն յարգելի յանախորդաց մեր ընկերութեան պատասխանատու բժիշկը ձրի պիտի գտնուի աչքի հիւանդութիւններ։

THE ROYAL MAIL LINE

ՐՕԵԼ ՄԷՅԼ ԼԱՅՆ

Իսթրն Մէտիթէրրանիրն Էքսբրէս Լայն

Կանոնաւոր երթեւեկ Պէյրութ—Բիրէ—Մարսէյլ, Անգլիական նորահաստատ ընկերութեան «*Իսթրն Մէտիթէրրանիրն Էքսբրէս Լայնի* շոգեր եւ մաքուր նաւերով։—

Պէյրութէն Մարսէյլ միայն 6 օրէն։ Ա. Բ. Դ. կարգի ամենահանգստաւէտ գապիններով օժտուած ըլլալով, այս նաւերով ճամբորդող բոլոր ճամբորդներու հանգիստը ապահովուած է։

Սոյն նաւերով ինչպէս Մարսէյլի, նոյնպէս Մարսէյլի վրայով Շերպուրկէն մեկնող Ատլանտեան *Ռոյալ Մէյլ Լայնի* նոսկայ եւ հանգստաւէտ նաւերուն ճամբորդներ կ'ընդունինք, Հարաւային Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար — Բէրնամպուքոյի, Պահիայի, Ռիո տը Եանէյրոյի, Սանթոսի, Մոնթէվիտէօյի եւ Պուէնոս Այրէսի համար։

Ճամբորդներ ընդունինք նաեւ Նիւ Եորքի, Գուպայի, Մեքսիկոյի, Վենեզուէլայի, Հայիթիի, Կուաթեմալայի եւ Կեդրոնական Ամերիկայի բոլոր նաւահանգիստներուն համար։

Քէմբերլու մէջ, մեր հայկական բաժնի գործակալն է Պրն. Գրիգոր Նուրխանեան որուն գրասենեակին մէջ տեղի կ'ունենան ամէն առաւօտ ժամը 6—8ը աչքի ձրի դարմանումներ, գը լասենեակի բժիշկին՝ Տօքթ. Միք. Քէշիշեանի կողմէ։

Աւելի տեղեկութեանց եւ մանրամասնութեանց համար դիմեցէք դիմել՝

Ավենիւ Ֆոշ — *Ռոյալ Մէյլ Լայնի և Իսթրն Մէտիթէրրանիրն Էքսբրէս Լայնի Միւրեյ և Լիբաւանի Ընդհանուր Ներկայացուցիչ*

Փոստարկղ 895 — *Թէլէֆոն 9,06* — *Ա. ՊԵՏՐՈՍԵԱՆԻ*

ՏՕՔԹ. Ե. ՃԻՏԷՃԵԱՆ

Ներքին բժիշկ Ամերիկեան հիւանդանոցներու
Վիրաբուժական բաժնի
Դուսաւանց Ամերիկեան հոսպիտալաւանի վիրաբուժական դասընթացքի։
Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր կէսօրէ վերջ, իր Մրճէթ էլ Հիւսնի դարմանատան մէջ, թ. 82
կիրակի օրեր, առանց խտրութեան ամէն ազգի ադքատներուն հոսվար ձրի։

ՏՕՔԹ. Ա. ՊԷԶՃԵԱՆ

ԲԺԻՇԿ—ՎԻՐԱԲՈՅԺ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ

Նախկին բժիշկ Պոլսոյ Ամեր. հիւանդանոցի
Պոլսոյ Կարմիր Խաչի

Հասցէ.— ձան Պրլաք, Ֆրանսական Զինուորական հիւանդանոցի նիստ դիմաց, Թիւ 47

Ընդունելութեան ժամեր՝
7—9 կ. Ա. 2—6 կ. Ե.

ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐ ՎԿԱՅՈՒՄԸ ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒՆ ՁՐԻ

ԵՂԻԱ ԻՇԽԱՆԵԱՆ

ԴԵՐՁԱԿ — ՎԱՃԱՌԱԿԱՆ
Պապ — Իտրիս

Անգլիական եւ Ֆրանսական ամենաընտիր եւրոպասնորոյ պատրաստ մրեր. եւ ամենավերջին մօտայի համաձայն կատարելագործուած արուեստ։

Համոզուելու համար անգամ մը փորձեցէք եւ անտարակոյս զոհ պիտի մնաք։

ՆՈՐ ԿՕՇԿԱԿԱՐԱՏՈՒՆ

ՍՈՒՐ ՃԷՄԻԼ

Պանդոկ Բօհալի հեռեի դրան դիմաց թիւ 56

ԽԱՉԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Կը պատրաստէ ամէն սեռի եւ տեսակի ամենավերջին նոճաձեւութեան համաձայն կօշիկներ։ Պատրաստ ունինք Ամերիկեան եւ Եւրոպական լաւագոյն կաշիներու տեսակներ։

Գիները չափաւոր եւ գործը մաքուր։

Անգամ մը սիրոյն փորձեցէք, ապահովելու համար Ձեր ընտանիքի սեփական կօշկակարը։

Դեղարան Խաղաղութեան

Pharmacie de la Paix

(Avenue Weygand)

ՅՈՎՍԷՓ ԱԼՀԱՅՕՅԵԱՆ

Մեր նոճաբաանն է մաքրութիւն, արագութիւն եւ խղճմտութիւն. նոն կը գտնէք պատրաստի ամէն կարգի դեղեր, Ֆօթոկրաֆի, փարֆիւմերիի եւ ուկնոցի նոխ մթերք։ Չափաւոր գին։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻ ԵՐԱՄԵԱՆ իր ափսաանոցը ճիշ Մաարաթէն փոխադրած է Բ. Գոմիսէրութեան գիմաց, բրամվայի գծին վրայ, թիւ 78 տան եւրոդ յարկը։

Եւրոպական եւ հայկական ձեռագործի կատարելագործուած ափսաանք, որ գտնացում կուտայ ամենանուրբ նաւակներու։

Ամենավերջին նոճաձեւութիւն,
Մաքուր կար,
Խղճամիտ գիներ,
Դիմեցէք եւ զոհ պիտի մնաք։

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԵՑԷՔ

ԱԶԳԱԿ